

**LIETUVOS RESPUBLIKOS ĮSTATYMO „DĖL PROTOKOLO, KURIUO IŠ
DALIES KEIČIAMA 1997 M. LIEPOS 22 D. LIETUVOS RESPUBLIKOS IR
VOKIETIJOS FEDERACINĖS RESPUBLIKOS SUTARTIS DĖL PAJAMŲ IR
KAPITALO DVIGUBO APMOKESTINIMO IŠVENGIMO, RATIFIKAVIMO“
PROJEKTO
AIŠKINAMASIS RAŠTAS**

1. Įstatymo projekto rengimą paskatinusios priežastys, parengto įstatymo projekto tikslai ir uždaviniai

2022 m. rugsėjo 30 d. Vilniuje pasirašytas Protokolas, kuriuo iš dalies keičiama 1997 m. liepos 22 d. Lietuvos Respublikos ir Vokietijos Federacinės Respublikos sutartis dėl pajamų ir kapitalo dvigubo apmokestinimo išvengimo (toliau – Sutarties pakeitimo protokolas). Sutarties pakeitimo protokolas, kaip keičiantis ilgalaikę ekonominę sutartį, vadovaujantis Lietuvos Respublikos Konstitucijos 138 straipsnio 1 dalies 6 punktu, turi būti ratifikuotas Lietuvos Respublikos Seime. Atsižvelgiant į tai, kas išdėstyta, parengtas Lietuvos Respublikos įstatymo „Dėl Protokolo, kuriuo iš dalies keičiama 1997 m. liepos 22 d. Lietuvos Respublikos ir Vokietijos Federacinės Respublikos sutartis dėl pajamų ir kapitalo dvigubo apmokestinimo išvengimo, ratifikavimo“ projektas (toliau – Įstatymo projektas).

Sutarties pakeitimo protokolo nuostatos įgyvendins 2015 m. lapkričio 16–17 d. Ekonominio bendradarbiavimo ir plėtros organizacijos (toliau – EBPO) ir G20 valstybių vadovų patvirtintose Mokesčių bazės irimo ir pelno perkėlimo (angl. *Base Erosion and Profit Shifting*, toliau – BEPS) galutinėse ataskaitose numatytas priemones, susijusias su dvigubo apmokestinimo išvengimo sutartimis¹, kurias Lietuva, būdama EBPO nare, yra įsipareigojusi įgyvendinti.

Įstatymo projekto tikslas – ratifikuoti 2022 m. rugsėjo 30 d. Vilniuje pasirašytą Sutarties pakeitimo protokolą. Tik abiem šalims ratifikavus Sutarties pakeitimo protokolą bus sudarytos sąlygos įsigaliooti Sutarties pakeitimo protokolo nuostatomis Lietuvoje ir Vokietijoje ir pradėti jas taikyti.

2. Įstatymo projekto iniciatoriai ir rengėjai

Įstatymo projektą parengė Lietuvos Respublikos finansų ministerijos Mokesčių politikos departamento (direktorė Jūratė Laurikėnaitė, tel. 239 0151) Tiesioginių mokesčių ir tarptautinio apmokestinimo skyriaus (vedėjas Evaldas Putrimas, tel. 219 4476) patarėja Jurgita Lisauskienė (tel. 239 0269).

3. Dabartinis teisinis Įstatymo projekte aptartų teisinių santykių reguliavimas

Nuo 1995 metų taikoma Lietuvos Respublikos ir Vokietijos Federacinės Respublikos sutartis dėl pajamų ir kapitalo dvigubo apmokestinimo išvengimo (toliau – Sutartis) neįgyvendina BEPS galutinėse ataskaitose numatytų priemonių, susijusių su dvigubo apmokestinimo išvengimo sutartimis, kurios yra kaip būtinas minimalus standartas užtikrinant piktnaudžiavimo sutarčių nuostatomis prevenciją, o kartu ir neatitinka šiose ataskaitose pateiktų rekomendacijų, kuriomis siekiama neleisti susidaryti situacijoms, kai faktiškai per nuolatinę buveinę veiklą vykdančiai įmonė išvengia apmokestinimo nuolatinės buveinės valstybėje.

Taip pat šiuo metu taikomos Sutarties Protokole, kuris yra neatskiriama Sutarties dalis, papildomai nustatomos su asmens duomenų apsauga susijusios nuostatos, kurios yra aktualios keičiantis informacija pagal Sutarties šalių vidaus teisės aktus. Visgi įsigaliojus 2016 m. balandžio 27 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentui (ES) 2016/679 dėl fizinių asmenų apsaugos tvarkant asmens duomenis ir dėl laisvo tokių duomenų judėjimo ir kuriuo panaikinama Direktyva 95/46/EB (Bendrasis duomenų apsaugos reglamentas) ir pradėjus jį taikyti bei įvertinus Europos Sąjungos Teisingumo Teismo (toliau – ESTT) praktiką, pagal kurią nacionalinėje teisėje

¹ BEPS ataskaita dėl 2 veiksmo „Dėl hibridinių neatitikimų“; BEPS ataskaita dėl 6 veiksmo „Dėl piktnaudžiavimo sutartimis“; BEPS ataskaita dėl 7 veiksmo „Dėl nuolatinių buveinių vengimo“; BEPS ataskaita dėl 14 veiksmo „Dėl ginčų sprendimo gerinimo“.

neleidžiama kartoti Europos Sąjungos pirminės teisės nuostatų tam, kad būtų išvengta neteisingo taikymo (ESTT byla Nr. C-39/72), asmens duomenų apsaugos nuostatos nebeturėtų būti Sutarties reglamentavimo dalyku.

4. Siūlomos naujos teisinio reguliavimo nuostatos ir kokių teigiamų rezultatų laukiama

Siekiant, kad Sutartis atitiktų tarptautinius minimalius standartus ir rekomendacijas, o kartu užtikrinti Sutarties nuostatų suderinamumą su ESTT jurisprudencija, pasirašytas Sutarties pakeitimo protokolas, o kad jis galėtų būti taikomas, parengtas Įstatymo projektas.

Įsigaliojus ir pradėjus taikyti Sutarties pakeitimo protokolą, Sutarties preambulėje nustatoma, kad Sutartimi siekiama panaikinti dvigubą apmokestinimą, kartu nesudarant galimybių atsirasti nepagrįstam dvigubam neapmokestinimui ar mažesniame apmokestinime dėl piktnaudžiavimo apmokestinimo taisyklėmis, tokiu būdu įgyvendinant minimalų standartą, nustatytą BEPS ataskaitoje dėl 6 veiksmo „Dėl piktnaudžiavimo sutartimis prevencijos“.

Taip pat Sutarties 5 straipsnyje nustatytas nuolatinės buveinės reglamentavimas tikslinamas siekiant neleisti atsirasti atvejams, kai specifinė veikla nelaikoma vykdoma per nuolatinę buveinę, nes patenka į nustatytą išimtinį veiklų sąrašą kaip pagalbinių veiklų, nors savo esme ji yra savarankiška ūkinė komercinė veikla. Taip pat patikslinamos nuostatos dėl artimai su įmone susijusio asmens apibrėžties. Tokiu būdu šiame straipsnyje įgyvendinamos rekomendacijos, pateiktos BEPS ataskaitoje dėl 7 veiksmo „Dėl nuolatinių buveinių statuso vengimo“.

Sutarties 9 straipsnyje nustatytos taisyklės dėl įmonių apmokestinamojo pelno koregavimo, kai susitariančiųjų valstybių susijusių įmonių sandoriai vykdomi ne rinkos sąlygomis, tikslinamos, sudarant sąlygas užtikrinti, kad būtų pasiekiamas sutarties tikslas dėl ekonominio dvigubo apmokestinimo panaikinimo. Tokiu būdu įgyvendinamos ir rekomendacijos dėl geriausios praktikos, pateiktos BEPS ataskaitoje dėl 14 veiksmo „Dėl ginčų sprendimų gerinimo mechanizmo“, kurių tikslas didinti ginčų dėl sutarčių nuostatų sprendimo mechanizmo efektyvumą.

Sutarties naujuoju, 26A, straipsniu nustatoma bendroji kovos su mokesčių vengimu taisyklė: sutarties lengvatos pajamoms ir kapitalui nesuteikiamos, jei yra pagrindas daryti išvadą, kad siekis gauti tokią lengvatą buvo pagrindinis bet kurio susitarimo ar sandorio, kuris tiesiogiai ar netiesiogiai lėmė lengvatos atsiradimą, tikslas, išskyrus atvejus, jei nustatoma, kad lengvatos suteikimas tokiomis aplinkybėmis atitinka konkrečių Sutarties nuostatų tikslus. Šios nuostatos įgyvendina minimalų apsaugos nuo piktnaudžiavimo mokesčių sutartimis standartą, nustatytą galutinėje BEPS ataskaitoje dėl 6 veiksmo „Dėl piktnaudžiavimo sutartimis prevencijos“.

Taip pat atsižvelgiant į aiškinamojo rašto 3 punkte minimą ESTT praktiką ir šiuo metu tiesiogiai taikomą Reglamentą (ES) 2016/679, keičiamas šiuo metu taikomas Sutarties Protokolas, išbraukiant jo 8 dalį dėl asmens duomenų apsaugos, taikant Sutarties 26 straipsnio („Keitimasis informacija“) nuostatas.

Sutarties pakeitimo protokolas įsigalioja pasikeitimo ratifikavimo dokumentais dieną. Sutarties pakeitimo protokolo nuostatos pradėdamos taikyti nuo po Sutarties įsigaliojimo einančių kalendorinių metų sausio pirmos dienos.

5. Numatomo teisinio reguliavimo poveikio vertinimo rezultatai, galimos neigiamos priimto įstatymo pasekmės ir kokių priemonių reikėtų imtis, kad tokių pasekmių būtų išvengta

Ratifikavus Sutarties pakeitimo protokolą, neigiamų pasekmių nenumatoma.

6. Galima priimto įstatymo įtaka kriminogeninei situacijai, korupcijai

Priėmus įstatymą, įtaka kriminogeninei situacijai ir korupcijai nenumatoma.

7. Galima priimto įstatymo įtaka verslo sąlygoms ir jo plėtrai

Priėmus įstatymą įtaka verslo sąlygoms ir plėtrai nenumatoma. Bus sudarytos sąlygos teisiniu tikrumu dėl ekonominio dvigubo apmokestinimo panaikinimo, kai susijusių asmenų sandoriai koreguojami, siekiant jų atitiktis rinkos sąlygoms, kartu atitinkamai sudaromos prielaidos ginčų, kylančių iš sutarties nuostatų taikymo ir (ar) aiškinimo, mažinimui.

8. Ar Įstatymo projektas neprieštarauja strateginio lygmens planavimo dokumentams
 Įstatymo projektas neprieštarauja strateginio lygmens planavimo dokumentams.

9. Įstatymo inkorporavimas į teisinę sistemą, kokius galiojančius teisės aktus reikia pakeisti ar pripažinti netekusiais galios, kokius teisės aktus būtina priimti, priėmus teikiamą Įstatymo projektą

Ratifikavus Sutartį, nereikės keisti ar pripažinti netekusiais galios galiojančių teisės aktų, priimti naujų teisės aktų.

10. Įstatymo projekto atitiktis Lietuvos Respublikos valstybinės kalbos, Teisėkūros pagrindų įstatymų reikalavimams, Įstatymo projekto sąvokų ir jas įvardijančių terminų įvertinimas Terminų banko įstatymo ir jo įgyvendinamųjų teisės aktų nustatyta tvarka

Įstatymo projektas parengtas laikantis Lietuvos Respublikos valstybinės kalbos įstatymo, Lietuvos Respublikos teisėkūros pagrindų įstatymo reikalavimų ir atitinka bendrinės lietuvių kalbos normas. Įstatymo projekte naujų sąvokų neapibrėžiama.

11. Įstatymo projekto atitiktis Žmogaus teisių ir pagrindinių laisvių apsaugos konvencijos nuostatomis ir Europos Sąjungos dokumentams

Įstatymo projekto ir Sutarties nuostatos neprieštarauja Žmogaus teisių ir pagrindinių laisvių apsaugos konvencijos nuostatomis ir Europos Sąjungos teisei.

12. Įstatymui įgyvendinti reikalingi įgyvendinamieji teisės aktai, šių aktų rengėjai

Įstatymui įgyvendinti nereikia priimti įgyvendinamųjų teisės aktų.

13. Kiek valstybės, savivaldybių biudžetų ir kitų valstybės įsteigtų fondų lėšų prireiks įstatymui įgyvendinti, ar bus galima sutaupyti (pateikiami prognozuojami rodikliai einamaisiais ir artimiausiais 3 biudžetiniais metais)

Priėmus įstatymą, papildomų biudžeto lėšų nereikės.

14. Įstatymo projekto rengimo metu gauti specialistų vertinimai ir išvados

Įstatymo projekto rengimo metu specialistų vertinimų ir išvadų negauta.

15. Reikšminiai žodžiai, kurių reikia Įstatymo projektui įtraukti į kompiuterinę paieškos sistemą, įskaitant Europos žodyno „Eurovoc“ terminus, temas bei sritis

„Vokietija“, „dvigubas apmokestinimas“, „sutartis“.

16. Kiti, iniciatorių nuomone, reikalingi pagrindimai ir paaiškinimai

Papildomi paaiškinimai, iniciatorių nuomone, nereikalingi.